

OPIS DO PROJEKTU ZAGOSPODAROWANIA DZIAŁKI NR EWIDENCYJNY 26, 27, 28 OBRĘB 32 JEDNOSTKA EWIDENCYJNA PIOTRKÓW TRYBUNALSKI

1. Przedmiot inwestycji

Przedmiotem zamówienia jest opracowanie projektu pn. „Rewaloryzacja zabytkowego parku im. ks. Józefa Poniatowskiego w Piotrkowie Trybunalskim”.

1.1. Zakres całego zamierzenia inwestycyjnego:

Budynki i budowle:

- rozbiórka budynku gospodarczego i obiektu szklarni w ogrodzie botanicznym,
- remont ogrodzenia parku i ogrodu botanicznego oraz ogrodzenia pomiędzy parkiem i ogrodem botanicznym.
- wymiana nawierzchni ciągów komunikacyjnych w parku na nawierzchnię mineralno-bitumiczną w obrzeżu granitowym (pierwotne ciągi komunikacyjne) oraz nawierzchnię glinkową-żwirową w obrzeżu z kostki granitowej i obrzeżu EKO BORD (ciągi wtórne). Powierzchniowe utwardzenie głównej alei w ogrodzie botanicznym emulsją asfaltową i grysem kamiennymi.

Mała architektura

- rewitalizacja pergoli,
- remont fontanny w ogrodzie botanicznym,
- ustawienie i montaż ławek, koszy na śmieci, tablic informacyjnych,
- odtworzenie tzw. „skałki”.

Branża zieleni

- gospodarka istniejącym drzewostanem,
- nasadzenia drzew i krzewów (w tym róż) oraz bylin,
- nasadzenia trwałej roślinności zielnej (runo parkowe),
- renowacja trawników.

Branża sanitarna

- remont stawu i umocnienie jego skarp,
- remont kanału deszczowego,
- remont rowu oraz przepustu wraz z kładką w ramach bieżącej konserwacji,
- remont przyłączy wodociągowych i sanitarnego.

Branża elektryczna

- wymiana lamp oświetleniowych z oprawami w istniejącej lokalizacji,
- projekt wymiany złączy pomiarowo-kablowych ze względu na ich zły stan techniczny.

2. Podstawa opracowania

Dokumentację wykonano w oparciu o:

- umowę Zamawiającego z jednostką projektową,
- mapę sytuacyjno-wysokościową w skali 1:500 do celów opiniodawczych,

- wypis z planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu objętego opracowaniem,
- wytyczne i uzgodnienia z Inwestorem,
- wytyczne Konserwatorskie,
- wytyczne i uzgodnienia z Użytkownikiem obiektu,
- wytyczne branżowe od gestorów sieci,
- wizje na terenie objętym opracowaniem,
- bibliografia.

3. Analiza historyczna

3.1. Rys historyczny

Najstarsze ślady osadnictwa na terenie Piotrkowa pochodzą z VIII wieku. Pierwsze pisane wzmianki pochodzą jednak dopiero z 1217 i 1222 roku. Wynika z nich, że już wtedy Piotrków był miejscem sądów książęcych. W 1233 i 1241 roku odbyły się tu zjazdy rycerstwa. Wymieniane w dokumencie Władysława Łokietka z 1313 roku określenie „civitas” jest dowodem ówczesnego miejskiego charakteru Piotrkowa. Mimo to nie znana jest dziś data pierwotnej lokacji miasta. W XIV wieku Piotrków leżący na pograniczu kasztelanii wolborskiej i rozprzańskiej stał się centrum nowoutworzonego powiatu, przejmując funkcje administracyjne Wolborza i Rozprz. Sprzyjające warunki rozwoju miasta za panowania Władysława Łokietka polepszyły się jeszcze za czasów Kazimierza Wielkiego. Wtedy to miasto otoczono murem warownym z bramami: Krakowską, Sieradzką i Wolborską. Położony przy skrzyżowaniu najważniejszych dróg handlowych średniowiecznej Polski Piotrków wstąpił w okres intensywnego rozwoju.

Z czasów Władysława Łokietka i Kazimierza Wielkiego pochodzą pierwsze murowane kościoły i zamek wybudowany poza murami miasta, na terenie tzw. Wielkiej Wsi. Przywilej lokacyjny Władysława Jagiełły na prawie magdeburskim zakończył proces krystalizacji organizmu miejskiego. Był jednocześnie początkiem bujnego rozwoju miasta w okresie panowania dynastii Jagiellonów.

W XIV - XVI wieku Piotrków doszedł do wielkiego rozkwitu, stając się miejscem zwoływania wieców książęcych i królewskich, zjazdów dzielnicowych i generalnych, synodów kościelnych, a następnie od 1493 roku sejmów walnych koronnych, m.in. elekcyjnych. W Polsce Jagiellonów Piotrków stał się nieoficjalną stolicą kraju. W okresie zjazdów i sejmów koncentrowała się w Piotrkowie postępową myśl polityczna, społeczna i religijna, walka o przeprowadzenie reform społecznych i kościelnych. Wyróżnienie w życiu politycznym przyczyniło się do rozwoju miasta. Wzrosła liczba ludności, rozwijały się istniejące organizacje cechowe i powstawały nowe. Poza murami miejskimi powstały przedmieścia: Krakowskie, Bykowskie, Toruńskie, Rokszyckie, Wrocławskie, Jurydyka Arcybiskupia. Wielka Wieś, sąsiadując z zamkiem królewskim, stała się przedmieściem pałaców i dworów magnackich. Wówczas również powstał poza miastem folwark Obrytka. W dzielnicy Bugaj funkcjonowały trzy młyny.

Okres rozkwitu miasta nie był wolny od klęsk żywiołowych. W latach 1516, 1630 i 1544 miasto uległo pożarom, a tylko w 1 Połowie XVI wieku zanotowano 9 epidemii. Pod koniec panowania Jagiellonów

nastąpił rozwój sądownictwa. W wyniku reformy sądownictwa utworzono w Piotrkowie w 1578 roku najwyższy sąd szlachecki - Trybunał Koronny dla Wielkopolski. Rozprawy Trybunału odbywały się w budynku ratusza na rynku. Coroczne posiedzenia odbywały się przez 214 lat - do roku 1793, kiedy to kres jego działalności położył drugi rozbiór Polski. Okres trybunalski zaznaczył się częściowo rozwojem miasta, lecz później przyniósł kryzys, zniszczenia wojenne i upadek. Ro 1655 rozpoczął okres nieprzerwanych działań wojennych w mieście i jego okolicach. Kilkakrotnie zdobywane i odbijane miasto, nękały późniejsze epidemie i przemarsze wojsk saskich, w czasie wojny północnej.

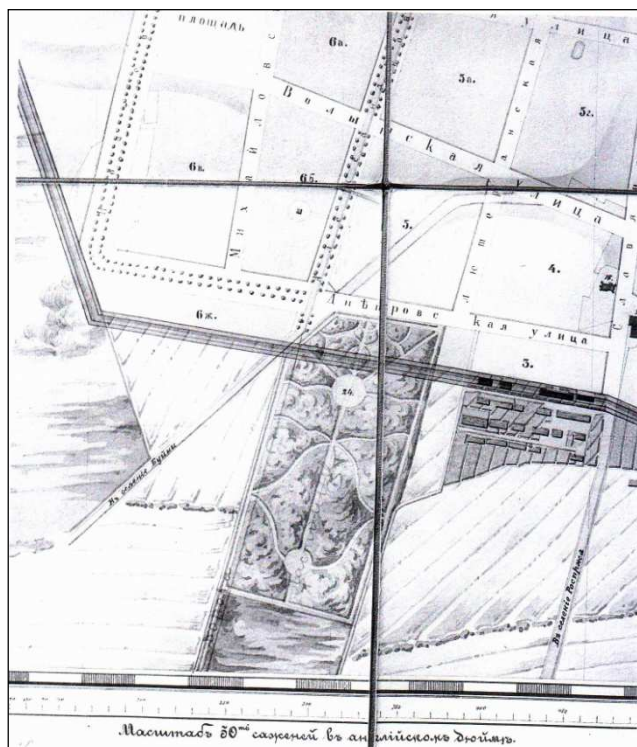
Z drugiej strony wiek XVII wzbogacił miasto o nowe fundacje kościelne i klasztorne (Bernardyni, Franciszkanie, Jezuici i Pijarzy). Ostatnie dwa z wymienionych zgromadzeń prowadziły w mieście własne szkoły.

W 1793 roku po II rozbiórce Polski do Piotrkowa wkroczyły wojska pruskie. Po ich ustąpieniu Komisja Rządowa Księstwa Warszawskiego ustanowiła Piotrków miastem powiatowym w Departamencie Kaliskim. Od roku 1816 rozpoczął się okres rządów rosyjskich. W wyniku intensywnego rozwoju Piotrków został w 1867 roku siedzibą władz gubernialnych i funkcję tę pełnił do 1915 roku. Na ożywienie gospodarcze miasta w tym okresie miało wpływ przeprowadzenie linii kolei warszawsko - wiedeńskiej.

W końcu XIX wieku zaczął rozwijać się w mieście przemysł. Powstały między innymi: „Manufaktura Piotrkowska” na Bugaju, huty szkła „Hortensja” i „Kara”. Wiek XIX przyniósł kilka częściowo zrealizowanych projektów regulacji miasta. Po odzyskaniu niepodległości Piotrków stał się miastem powiatowym. Zmienił się jego dotychczasowy charakter z urzędniczo - administracyjnego na ośrodek rozwiniętego przemysłu. Powstały wówczas także liczne tereny o przeznaczeniu rekreacyjnym. Rozwinęło się też szkolnictwo średnie, wywodzące się z tradycji XVIII - wiecznych kolegiów Pijarów i Jezuitów.

Okupacja hitlerowska rozpoczęta po 1939 spowodowała nie tylko zniszczenie materialnej substancji miasta, ale również zagładę licznej w Piotrkowie ludności żydowskiej. Rok 1945 rozpoczął nowy okres w dziejach miasta. Powstały nowe osiedla mieszkaniowe i liczne nowe inwestycje. Po reformie administracyjnej w 1975 roku Piotrków był miastem wojewódzkim do roku 1999.

W latach 1793-1918 w czasie zaboru pruskiego i rosyjskiego przeprowadzono prace porządkowe i regulacyjne miasta. Wiele uwagi przywiązywały władze miasta do zagadnień przyrodniczych związanych nierozzerwalnie z postępującą urbanizacją miasta. Urządzono wtedy pierwszy ogród spacerowy na miejscu ogrodu królewskiego, park powstał także w 1876 r. przy dworcu kolei warszawsko-wiedeńskiej a w 1878 r. wydzielono z terenów miejskich odpowiedni plac na utworzenie nowego ogrodu publicznego (ryc.1). W 1916 r. z rozporządzenia C. i K. Komisarza Rządowego przeprowadzono akcję obsadzania drzewami owocowymi dróg wylotowych z miasta. Rozwiązanie to miało łączyć przyjemne z pożytecznym, zapewniając biedniejszej ludności dostęp do świeżych owoców. W tym też roku dobiegły końca prace nad urządzeniem Parku Miejskiego (ob. parku im. Ks. Józefa Poniatowskiego) na terenie pierwotnie przeznaczonym pod budowę więzienia. Szczegóły i bardzo interesujące informacje dotyczące zakładania parku zawiera protokół Zarządu Magistratu m. Piotrkowa Trybunalskiego z roku 1916 „Park Miejski w Piotrkowie Trybunalskim”.

Ryc. 1 Fragment planu miasta. 1878 r. Głowacki K., Studium Urbanistyczne. Katalog Planów.

Przed ostateczną decyzją o założeniu parku ścierały się ze sobą dwa poglądy: jedni twierdzili, że ze względu na panującą zawieruchę wojenną i powszechny brak pieniędzy obrano niewłaściwą porę do zakładania parku miejskiego, wobec czego pieniądze wydane na budowę parku mogłyby posłużyć na inne, pożyteczniejsze cele, drudzy – wyrażali radość, że w końcu zostaną urzeczywistnione długoletnie życzenia ludności o by mieszkańcy otrzymali miejsce relaksu i odpoczynku. Natomiast Magistrat przy podejmowaniu decyzji o założeniu parku kierował się bardziej utylitarnymi pobudkami: dać setkom ludzi proszącym o wsparcie, zamiast zapomóg, zarobek dzienny i w ten sposób zapobiec powszechnej nędzy wśród ludności robotniczej. Wydatki miejskie na park zmniejszyły się o tyle, że fundusze dostarczone Magistratowi przez Komendę Obwodową, a przeznaczone na wsparcie dla ubogich, mogły być częściowo użyte na wypłaty dla robotników przy zakładaniu parku. Dopiero w drugim rządzie pomyślano o upiększeniu miasta a także o innych powodach przemawiających za założeniem parku a mianowicie: zmniejszenie się cen zarobkowych podczas wojny dało możliwość do przeprowadzenia robót w parku kosztem niższym przynajmniej o 30% . Prace sfinansowano w większości z funduszy społecznych. Zestawienie kosztów pokazano w poniższych tabelach (il. 2) .

Plany pod założenie parku wypracował bezpłatnie porucznik 100 p. p. Józef Skrobanek z zawodu inżynier plantator, natomiast ogrodnik Stanisław Łęcki zrealizował go w terenie. Projekty budynków opracował inżynier miejski Stefan Mazurowski, pod kierunkiem którego przeprowadzono w parku wszystkie roboty techniczne. Magistrat powołał również Komitet Techniczny do budowy parku składający się z inżynierów F. Nowickiego, Pętkowskiego i W. Januszeńskiego. Pomocy udzielił również c. i k. austriacko-węgierskie Władze Rządowe. C. i K. Generalnej Guberni Wojsk w Lublinie zezwoliło na bezpłatne dostarczenie drzew i krzewów do zasadzenia parku, na wydanie po

zaniżonych cenach drzewa budulcowego do ogrodzenia parku.

Zestawienie kosztów.

Przedmiot	Wydatki we własnym Zarządzie		Wartość szacunkowa wykonanych robót		Zaoszczędzono		UWAGA
	K.	h.	K.	h.	K.	h.	
Grunt pod park	9600	—	32040	—	22800	—	Suma, która może być słuszą uważana za dar Gen. Gub. Wojsk. w Lublinie.
Drzewa i rośliny	554	—	25187	—	24633	—	Dar Gen. Gub. Wojsk. w Lublinie i wymienionych już obywateli ziemskich i właśc. ogrodów.
Podpórki	—	—	800	—	800	—	Dar Komendy obwodowej w Piotrkowie.
Oparkanie	3730	—	12170	—	8440	—	Dar Gen. Gub. Wojsk. w Lublinie i p. Kępińskiego.
Robocizna	40000	—	53333	—	13333	—	Wskutek niskiej płacy robotników (1.20 do 2.00 kor.)
Materiał szuflarowy	—	—	3400	—	3400	—	Dar hut szklanych, gazowni i zarządu kolei niem.
Studnia	1940	—	1940	—	—	—	
Most	240	—	660	—	—	—	Zaoszczędzono na drzewie i robocie, co już w odpowiednich pozycjach uwi doczniono.
Motor wietrzny	2156	—	6000	—	3844	—	Dar p. Endera z Moszczenicy.
Rury drewniane e t. c.	800	—	800	—	—	—	
Do przeniesienia	59020	—	135890	—	77250	—	

O rozmiarach przedsięwzięcia świadczą dane wskazujące, iż w ciągu pierwszego roku posadzono ponad 11.200 drzew wysokopiennych, ok. 6900 krzewów i ok. 4000 roślin ozdobnych o szacunkowej wartości 25.187 koron. Wysokogatunkowe sadzonki rzadkich okazów pochodził ze szwajcarskich zakładów ogrodniczych np. wielka firma ogrodnicza Wanieck w Schöllschitz koło Berna dostarczyła sadzonki drzew wartości 1350 koron. Książę Jan Lichtenstein ofiarował bardzo szlachetne sadzonki drzew o wartości 2000 koron. Królewsko stołeczne miasto Budapeszt – sadzonki drzew alejowych wartości 300 koron, Dyrektor ogrodu w Witkowiczach Skrobanek (senior) – róże o wartości 250 koron. Ponadto na skutek odezwy w Dzienniku Narodowym i starań Magistratu właściciele okolicznych parków dworskich tj. w Woli Krzysztoporskiej, Witowie, Niechcicach, Wielopolu, Bujnach przekazali na rzecz ogrodu miejskiego piękne i wartościowe sadzonki. Do prac przy zakładaniu parku włączyli się również bogatsi obywatele miasta oraz Zarząd Cesarsko-Niemiecki Kolei Żelaznej i Komenda

Obwodowa z Piotrkowa. Założono stawy wg nowoczesnych zasad hodowli ryb. W roku następnym, w 100 rocznicę śmierci Tadeusza Kościuszki w tymże parku wydzielono miejsce dla przyszłych, patriotycznych obchodów rocznicowych, na którym ustawiono pamiątkowy głaz i posadzono symboliczny Dąb Wolności.

Przedmiot	Wydatki we własnym Zarządzie		Wartość szacunkowa wykonanych robót		Zaozczędzono		UWAGA
	K.	h.	K.	h.	K.	h.	
Z przeniesienia	59020	—	135890	—	77250	—	
Nasiona traw	2600	—	1300	—	—	—	W porównaniu do cen normalnych nadwyżka w kwocie 1300 koron.
Kupno materiału drzewn. (osobno)	100	—	400	—	300	—	
Sprzedaż zbioru siana z 1916	—	—	280	—	280	—	
Koszta budynków w parku	59060	—	59060	—	—	—	Z powodu drożyzny bydła w czasie wojny, zaoszczędzono jednak na robociznie i furmankach, co w rubryce kosztów własnych uwidoczniło.
Pozostałe wapno	—	—	2000	—	2000	—	
Pozostałe drzewo	—	—	814	—	814	—	
Robocizna ciągła w parku	6864	—	6864	—	—	—	
Robocizna ciągła przy budowach	5835	—	5835	—	—	—	
Nawóz dla parku	250	—	250	—	—	—	
Rybolstwo w stawach	30	—	500	—	470	—	
Suma :	133759	—	213993	—	81114	—	
Wydatki nadzwyczajne	—	—	—	—	1300	—	
Zostaje:	133759	—	213993	—	79814	—	

II. 2 Zestawienie kosztów budowy Parku Miejskiego. Protokół Zarządu Magistratu, 15 grudnia 1916 r.

Dla zaopatrywania parku w wodę założono studnię poruszaną motorem wietrznym (dar p. Endera z Moszczenicy). Zarybiono również staw. Ścieżki parkowe wykonano z materiału szutrowego dostarczonego przez obie huty szkła i gazownię w Piotrkowie. Postawienie budynków kosztowało 59.060 koron.

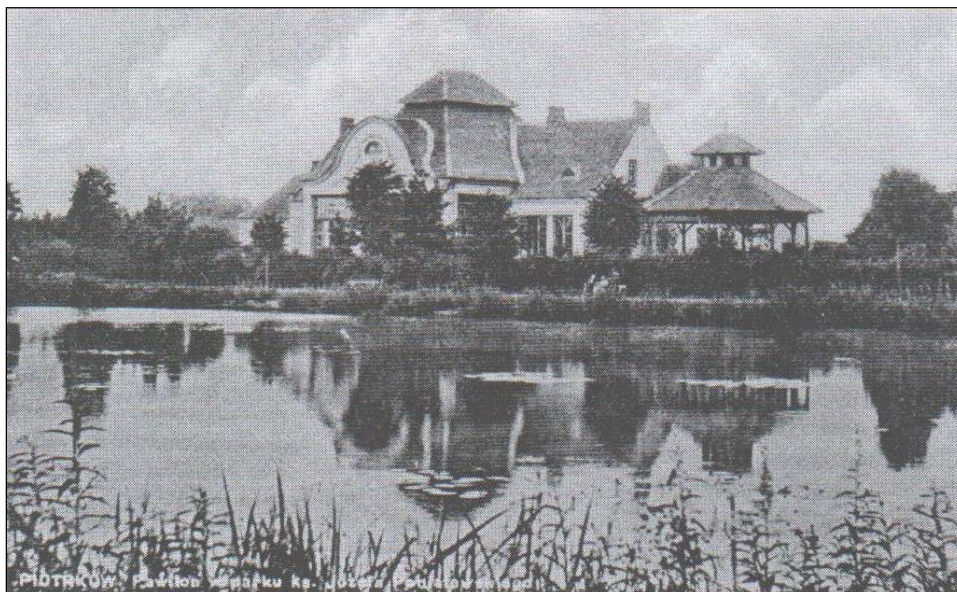
Do pilnowania i utrzymania porządku w parku zatrudniono ogrodnika, któremu dano bezpłatnie mieszkanie w wybudowanym domku ogrodnika i pozwolono bezpłatnie korzystać z sadu i ogrodu jarzynowego znajdującego się w południowej części parku, w której również polecono mu uprawę sadzonek w odpowiednie ilości niezbędnych do parku a także do sprzedaży. W parku urządzono również place tenisowe, kawiarnię i restaurację ogrodową a także wzniesiono drewnianą altanę (ryc.

3).

W swoim założeniu park miał się samofinansować. Nowocześnie urządzona kawiarnia i restauracja mająca służyć za wzór dla innych nowoczesnych przedsiębiorstw tego rodzaju oraz zarybione stawy miały przynosić miastu w przyszłości czysty dochód. Sprzedawano narybek, sadzonki roślin, wprowadzono opłaty za plac tenisowy i ślizgawkę.

W ramach porządkowania piotrkowskich toponimów w 1917 r. Park Miejski otrzymał w nazwie swojego obecnego, historycznego patrona – księcia Józefa Poniatowskiego.

W roku 1927 wygrodzono część południową parku z przeznaczeniem na ogród botaniczny.

Ryc. 3 Kawiarnia i restauracja ogrodowa, ok. 1920 r.

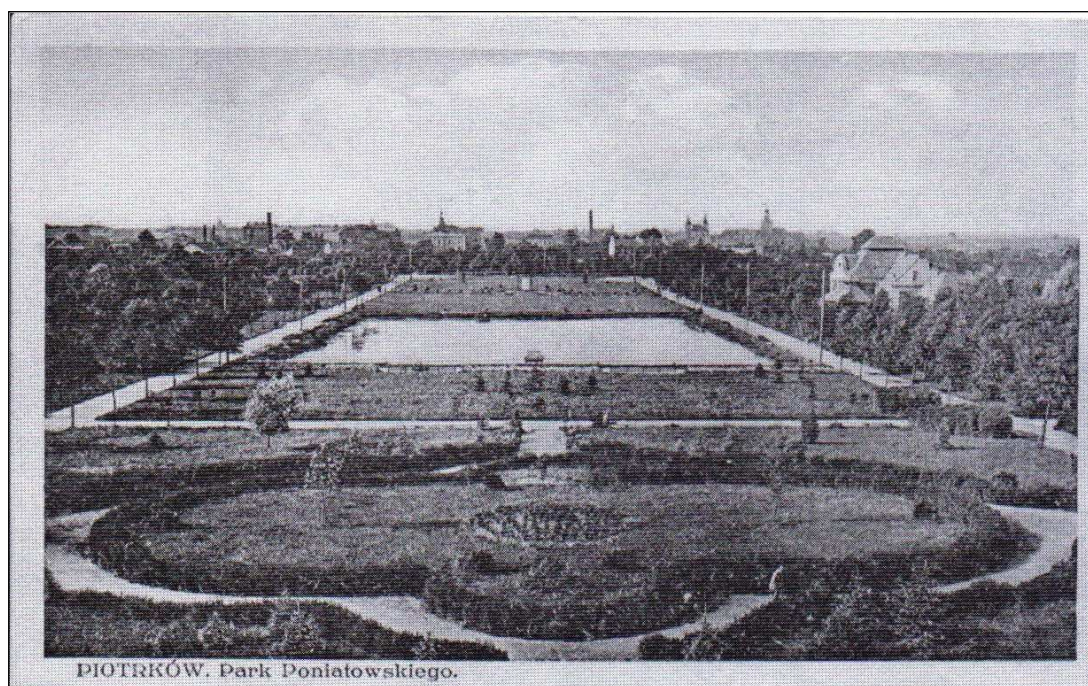
W czasie II wojny światowej rozebrano kawiarnię i altanę ogrodową. Domek ogrodnika rozebrano w latach 90-tych XX wieku.

Park wpisany został do rejestru zabytków decyzją Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Piotrkowie Trybunalskim nr KL.IV-5340/16/86 z dnia 10.11.1986 roku i obejmuje obszar działek nr 26 i 27. Jest własnością Miasta Piotrkowa Trybunalskiego.

Za zasługi w ochronie i pielęgnacji zabytkowych założeń ogrodowych Minister Kultury i Sztuki w 1996 r. przyznał dla parku Srebrny Medal.

3.2. Analiza przekształceń układu przestrzennego założenia

Park pierwotnie zlokalizowany był peryferyjnie w stosunku do miasta. Decyzję o takiej lokalizacji podjęto przymyślnie bowiem przyjęto, iż miasto będzie się rozwijać w kierunku południowym – w kierunku ówczesnej Alei Szkolnej (ob. Aleje 3-go Maja). Ponadto urządzenie parku w tej części miasta miało korzystnie wpłynąć na wartość sąsiednich terenów graniczących z parkiem przeznaczonych na cele budowlane.

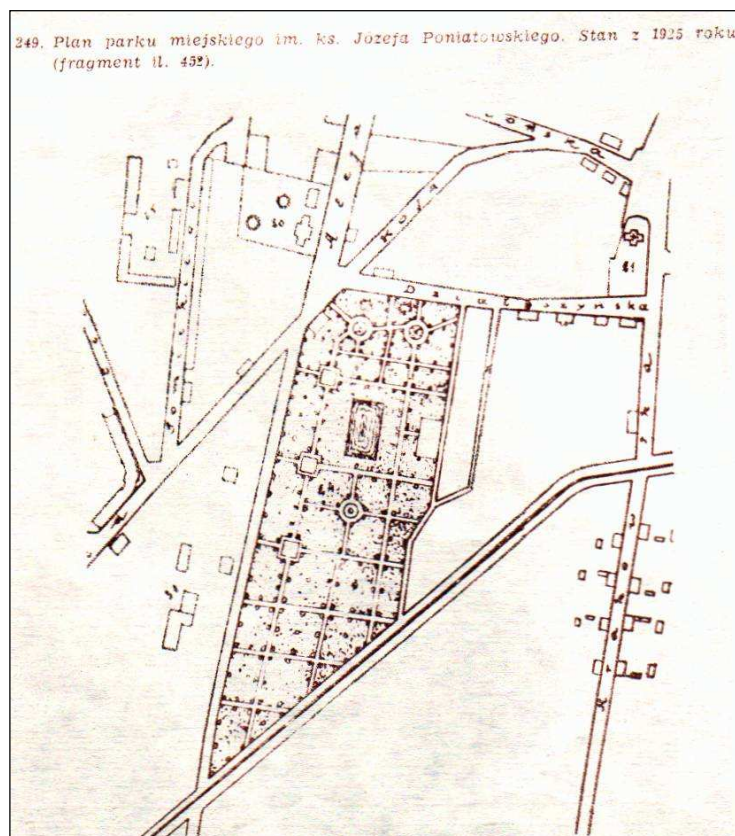

Ryc. 4 Widok na park miejski im. Ks. Józefa Poniatowskiego. Fot. z około 1920 roku.

Już w 1878 r. wydzielono z terenów miejskich odpowiedni plac na utworzenie nowego ogrodu publicznego (ryc. 1) na zamknięciu reprezentacyjnej Alei 3 Maja (dawniej al. Aleksandra, al. Aleksandrowska, ul. Dolna, Lindenalee, al. Lipowa, al. 3 Maja, al. Nowoprojektowana, al. Szkolna, al. Bieruta). Aleja ta została wytyczona ok. 1873 r. dla poprawienia sprawności układu komunikacyjnego Piotrkowa, w celu połączenia centrum miasta z jego południowymi rejonami (m.in. nowa kolejowa stacja towarowa). Otrzymała formę szerokiej alei spacerowej, wzdłuż której posadzono rzędy kasztanowców i klonów. Plan techniczny ulicy opracowano w 1868 r., w 1870 r. obsadzono ją drzewami, w 1874 roku ulica otrzymała żwirową nawierzchnię. Nasilenie urbanizacji ulicy nastąpiło w latach 90-tych XIX wieku. Powstało wówczas większość kamienic dochodowych o wystawnych elewacjach i o luksusowych mieszkaniach do wynajęcia. Chodniki wybrukowano dopiero w 1901 r. Na początku wieku powstało tu kilka budynków użyteczności publicznej m.in. Dom Stowarzyszenia wzajemnej Pomocy Rzemieślników i Handlujących miasta Piotrkowa (1911 r.), Budynek Izby Skarbowej i Kasy Gubernialnej (1913 r.) a w roku 1916 urządzono omawiany ogród publiczny.

Jak wynika z analizy planu parku z roku 1925 (Ryc. 5) ogród o kształcie prostokąta ze ściętą pod kątem południową granicą zaprojektowano i wykonano w stylu geometrycznym nawiązującym do geometrycznych ogrodów włoskich i francuskich. Zasadnicza konstrukcja parku oparta została o trzy zasadnicze równoległe osie podłużne i krótsze poprzeczne wydzielające poszczególne kwatery. Oś główna (środkowa) podkreślona została centralnie umieszczonym stawem o kształcie prostokąta i dwoma dębami nazwanymi imionami sławnych Polaków. Od strony północnej posadzono dąb Tadeusza Kościuszki, pod którym umieszczono głaz z wrytym cytatem: Narodzie podnieś ducha twej odwagi i twego obywatelstwa Bóg potężny twej sprawie sprzyja z raportu narodowi polskiemu o zwycięstwie pod Racławicami 15.X.1917. Natomiast nieco dalej w kierunku południowym posadzono

dąb Henryka Sienkiewicza również z głazem i mosiężną tabliczką z napisem: Drzewo posadzone w dniu 26 października 1924 r. przez młodzież szkół piotrkowskich na pamiątkę uczczenia dnia sprowadzenia do Ojczyzny zwłok Wodza Duchowego Narodu Henryka Sienkiewicza. Na zamknięciu osi głównej w południowej części parku umieszczono studnię artezyjską. Osie boczne wyznaczone były poprzez szerokie aleje obsadzone lipami. Część centralną poza wspomnianym wyżej stawem zajęły rozległe cztery partery zielone z klombami i strzyżonymi gabinetami grabowymi. Wejście do parku ulokowano północno-zachodnim narożniku u zbiegu ulic: Dnieprowskiej (ob. Żeromskiego), Aleje 3-go Maja i Bujnowskiej (ob. Roosevelta). Tuż przy wejściu zlokalizowano domek ogrodnika i zabudowę towarzyszącą (prawdopodobnie kordegardę bądź pawilon ogrodowy, ryc. 6 i 7). Przy wschodniej granicy parku na osi poprzecznej przebiegającej wzdłuż północnej linii stawu usytuowano okazały budynek kawiarni i restauracji. Park ogrodzono drewnianym parkanem rozpiętym na murowanych i otynkowanych słupkach.

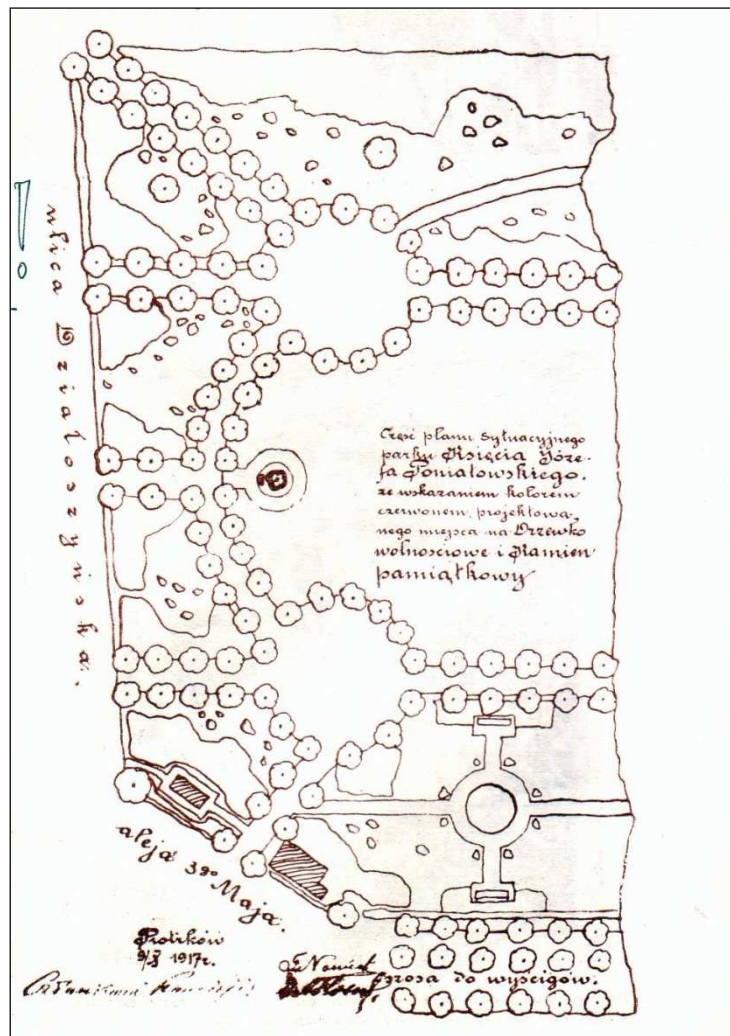

Ryc. 5 Plan parku miejskiego. Stan z około 1920 roku.

K. Głowacki, Urbanistyka Piotrkowa Trybunalskiego, Kielce 1984, s. 154.

Park zachował pierwotną kompozycję geometryczną i zasadniczo zachował się w pierwotnych granicach za wyjątkiem granicy północnej. Na skutek przekształceń ulicy Żeromskiego ogrodzenie parku przesunięto w głąb działki o cztery metry pozostawiając drzewostan parkowy w części ulicznej oraz wygrodzono szalek publiczny w północno-wschodniej części parku. Wejście główne do parku zostało przesunięte i umieszczone na osi alei lipowej od strony ul. Żeromskiego. Drewniany parkan zastąpiono siatką metalową na betonowej podmurówce. Z analizy ww. planu z 1925 roku i obecnej

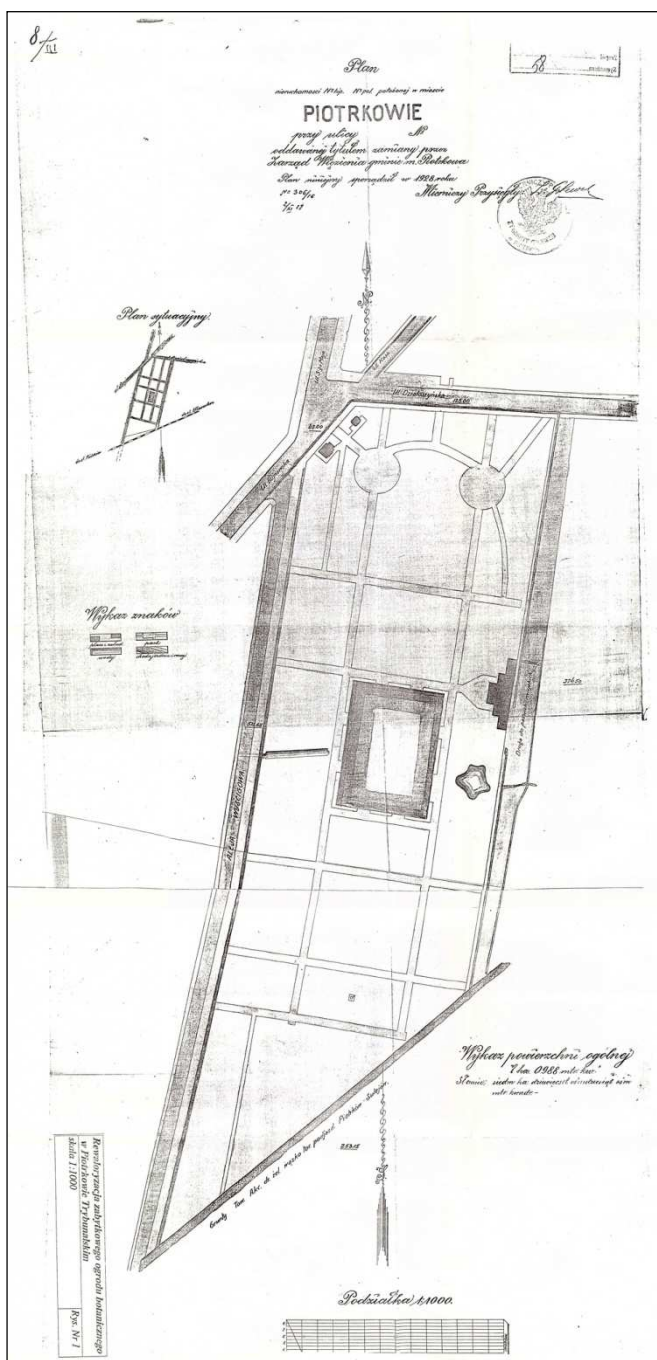
kompozycji parku wynika również, iż zasadnicza konstrukcja ogrodu została wzbogacona o jedną skrajną oś od zachodu o kierunku północ-południe wytyczoną przez alejkę z prostokątnymi i kolistymi kwaterami (gabinetami). Po przeciwnej stronie parku umieszczono w I. 90-tych XX w. symetrycznie ciąg komunikacyjny o analogicznym rozplanowaniu niemniej zakończony na wysokości stawu.

Ryc. 6 Fragment planu sytuacyjnego parku miejskiego z wytypowaniem miejsca dla Drzewa Wolności oraz głazu na pamiątkę odzyskania niepodległości. Oprac. Feliksa Nowickiego z 1917 r., K. Głowacki, Urbanistyka Piotrkowa Trybunalskiego, Kielce 1984, s. 155.

Na planie z roku 1928 (Ryc. 7) widoczne są w części północnej krótkie odcinki alejek bocznych, które zapewne w późniejszym czasie zostały przedłużone w kierunku południowym.

Na przestrzeni lat szata roślinna uległa znacznemu uszczupleniu w stosunku do stanu pierwotnego. Brakuje wspomnianych wyżej elementów architektury ogrodowej - kawiarni i restauracji, altany i domku ogrodnika wraz z zabudową towarzyszącą. Zasadniczy układ dróg i alejek został zachowany, niemniej w latach 90-tych XX w. nawierzchnię żwirową przy drogach głównych wyasfaltowano a alejki boczne utwardzono płytami betonowymi.

Ryc. 7 Plan parku z roku 1928

W ogrodzie botanicznym pod koniec lat 90-tych XX w. przeprowadzono rewaloryzację, w wyniku której teren podzielono na geometryczne kwatery, wyłożono nawierzchnię żwirową w ciągach komunikacyjnych i wprowadzono nowe nasadzenia roślin ozdobnych. Największe zmiany zaszły we wschodniej części parku, gdzie ulokowano 3 korty tenisowe i plac zabaw dla dzieci. Na korcie południowym sezonowo funkcjonuje lodowisko.

Jak wspomniano wyżej szata roślinna uległa znacznemu uszczupleniu w stosunku do stanu pierwotnego. W układach komponowanych, zwłaszcza w alejach lipowych i gabinetach po zachodniej

stronie parku, pojawiły się ubytki. Zniekształceniu bądź całkowitemu zatarcu uległy klomby i ornamenty kwiatowe na płaszczyznach trawnika w centralnej części parku np. klomb w formie czworoliścia zlokalizowany po południowej stronie stawu na głównej osi kompozycyjnej pierwotnie obrzeżony niskim żywopłotem (ryc. 4) obecnie jest zupełnie zatarty. Na klombie tym porasta wysoka zieleń głównie gatunków iglastych. Nie ma również studni artezyjskiej zamykającej oś główną od południa ani wspomnianego wyżej dębu czerwonego im. Henryka Sienkiewicza.

4. Istniejący stan zagospodarowania działki

Park zlokalizowany jest w południowej części miasta. Zajmuje obszar działek o numerach ewidencyjnych 26 i 27, przy czym granica wschodnia od strony ul. Parkowej obejmuje również fragment działki nr ewid. 28. Park ma kształt wydłużonego prostokąta z przylegającą od północy częścią ogrodu botanicznego w kształcie trójkąta. Park od strony północnej ograniczony jest ul. S. Żeromskiego, od wschodu – ul. Parkową, od zachodu ul. F. Żwirki, od południa – terenem po kolejce wąskotorowej. Powierzchnia parku wynosi 7,2 ha w tym 0,4 ha wody wraz z ogrodem botanicznym o powierzchni 0,9 ha. Park ogrodzony jest siatką metalową na betonowej podmurówce, w granicy od strony południowo-wschodniej (w obrębie ogrodu botanicznego) istnieje ogrodzenie z prefabrykowanych elementów betonowych. Główne wejście do parku znajduje się od strony północnej od ul. S. Żeromskiego, poza tym od wschodu i zachodu znajduje się 6 wejść bocznych - 3 od strony wschodniej, w tym po dwa z przejazdami bramnymi z każdej strony.

Park ma charakter geometryczny zbudowany na trzech głównych osiach kompozycyjnych o kierunku północ-południe i krótszych poprzecznych o orientacji wschód-zachód. Boczne osie wytyczają szerokie aleje obsadzone lipą drobnolistną, środkowa oś przebiegająca przez cztery partery zielone i jeden wodny została podkreślona strzyżonymi grabami, pamiątkowym dębem i centralnie umieszczonym stawem. Ponadto w skrajnych częściach ogrodu znajdują się alejki z prostokątnymi i kolistymi kwaterami/gabinetami, przy czym od wschodu ciąg komunikacyjny kończy się na wysokości stawu a dalej w kierunku północnym teren zajmują: plac zabaw i 3 korty tenisowe z parterowym budynkiem gospodarczym administrowane przez Ośrodek Sportu i Rekreacji. Teren kortów tenisowych wygrodzony jest od pozostałej części parku siatką metalową a plac zabaw niewysokim metalowym ażurowym parkanem. Południową część parku zajmuje teren ogrodu botanicznego z wydzielonymi geometrycznymi kwaterami obsadzonymi zielenią wysoką po stronie wschodniej i bylinami, kwiatami i krzewami ozdobnymi po stronie zachodniej. Przy granicy północnej ogrodu botanicznego znajduje się parterowy budynek gospodarczy służący obsłudze parku i ogrodu. Oś główna wiodąca od wejścia na teren ogrodu podkreślona została pergolami i betonowym basenem w części centralnej.

Szata roślinna parku jest różnorodna. Najwięcej udziału gatunkowego ma lipa drobnolistna, kasztanowiec zwyczajny, grab pospolity i dąb szypułkowy. Dwie główne aleje biegnące po obu stronach stawu obsadzone są lipami drobnolistnymi, poprzeczne alejki – kasztanowcami zwyczajnymi, dębami szypułkowymi i klonami zwyczajnymi. Po zachodniej stronie parku znajduje się szereg gabinetów o różnym gatunkowo obsadzeniu i kształcie, i tak: pierwszy gabinet od strony północno-

zachodniej w kształcie koła obsadzony jest głogiem, drugi gabinet o kształcie prostokąta obsadzony jest cisem (z wieloma ubytkami), trzeci żywotnikiem, czwarty głogiem, piąty i ostatni brzoza.

Ciągi komunikacyjne na terenie parku są utwardzone, w głównych alejkach nawierzchnią asfaltową, w bocznych - płytami betonowymi. Stan techniczny nawierzchni jest różny. Miejscami występują spękania, liczne zniekształcenia i ubytki nawierzchni. Na wyposażenie parku składają się metalowe ławki z drewnianymi siedziskami, metalowe kosze i latarnie w znacznym stopniu zniszczone i skorodowane.

Drzewostan parkowy znajduje się generalnie w zadowalającym stanie zdrowotnym, niemniej starodrzew wchodzi w fazę senilną, w związku z czym poszczególne egzemplarze zaczynają zamierać i wypadać. Na teren parku wprowadzane są nowe nasadzenia, w wielu miejscach przypadkowe, nie stanowiące kontynuacji historycznych układów zieleni.

Istniejące uzbrojenie terenu:

- linia telekomunikacyjna,
- przyłącze wodociągowe,
- kanalizacja deszczowa,
- przyłącze kanalizacji sanitarnej,
- przyłącze elektroenergetyczne.

5. Projektowane zagospodarowanie działki

Zamierzeniem inwestora jest rewaloryzacja zabytkowego parku im. ks. J. Poniatowskiego w Piotrkowie Trybunalskim. Przewidziany zakres prac podany w projekcie rewaloryzacji parku nie jest sprzeczny z założeniami podanymi w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego oraz z wytycznymi miejscowego Konserwatora Zabytków. Lokalizację poszczególnych elementów zagospodarowania działek, odległości od granic oraz sposób zagospodarowania działek, przedstawia rysunek nr Z01 w skali 1:500 – „Projekt zagospodarowania terenu”.

5.1. Zakres projektowanych prac oraz podstawowe parametry zmierzenia inwestycyjnego:

Budynki zakres prac:

- rozbiórka budynku gospodarczego i obiektu szklarni w ogrodzie botanicznym.

Budynki podstawowe parametry:

- powierzchnia zabudowy – 48.90m²,
- powierzchnia użytkowa – 30.07m²,
- kubatura – 135.00m³,
- szerokość elewacji frontowej – 11.52m,
- wysokość do okapu – 3.27m n. p. t.,
- maksymalna wysokość budynku – 3.60m n. p. t.,
- geometra dachu – jednospadowy, o kącie nachylenia połaci 9°.

Remont ogrodzenie zakres prac:

- rozbiórka istniejącego cokołu betonowego,
- wykonanie nowego cokołu betonowego z czapami betonowymi,
- oczyszczenie mechaniczne istniejących przęseł i ich malowanie,
- przeniesienie furtki zlokalizowanej od strony północno-zachodniej w kierunku północnym (na wysokość przejścia dla pieszych,
- wykonanie fragmentu ogrodzenia (narożnik północno-wschodni) z furtką.

Ogrodzenie podstawowe parametry:

- długość ogrodzenia w ogrodzie botanicznym – 283,20 mb,
- długość ogrodzenia w parku na dz. nr ewid. 26, 27 – 626,59 mb (602,26 mb istniejące + nowoprojektowane 24,33 mb),
- długość ogrodzenia na dz. nr ewid. 28 – 366,43 mb (341,83 mb istniejące + 24,6 mb nowoprojektowane),
- długość ogrodzenia do likwidacji - 48,93 mb,
- długość projektowanego ogrodzenia – 48,93 mb.

Nawierzchnie utwardzone zakres prac:

- wymiana nawierzchni ciągów komunikacyjnych w parku na nawierzchnię mineralno-bitumiczną w obrzeżu granitowym (pierwotne ciągi komunikacyjne) oraz nawierzchnię glinkowo-żwirową w obrzeżu z kostki granitowej i obrzeżu EKO BORD (ciągi wtórne),
- powierzchniowe utwardzenie głównej alei w ogrodzie botanicznym emulsją asfaltową i grysem kamiennym,
- remonty częściowe nawierzchni gruntowych w ogrodzie botanicznym.

Nawierzchnie podstawowe parametry:

- nawierzchnia z betonu asfaltowego powierzchnia zabudowy – 6561.981 m²,
- obrzeża granitowe długość – 2440.06 mb,
- krawężniki granitowe długość – 114.05 mb,
- nawierzchnia glinkowo-żwirowa powierzchnia zabudowy – 3302.607 m²,
- obrzeża EKO BORD długość – 3147.40 mb,
- remont częściowy nawierzchni gruntowych w ogrodzie botanicznym powierzchnia zabudowy – 1880.390 m²,
- powierzchniowe utwardzenie nawierzchni w ogrodzie botanicznym powierzchnia zabudowy – 1021.240 m².

Remont stawu parkowego:

- Rozebranie umocnień z płyt żelbetowych oraz ubezpieczeń kiszka faszynową, wywóz i utylizacja,
- Odmulenie i pogłębienie dna stawu spycharką, uformowanie skarp stawu koparką z nadaniem

odpowiedniego pochylenia skarp, 1:1,5,

- Ułożenie geowłókniny, obsiew skarp mieszankami traw,
- Wykonanie nowego kanału odpływowego ze stawu do ulicy Parkowej, z rur PP lub PCV średnicy 315 mm i długości 47,0 m, pod kortem metodą przycisku,
- Odmulenia rowu doprowadzającego wodę do stawu i remont wylotu pod ogrodzeniem parku,
- Remont przepustu nad tym rowem, przez wyburzenie przyczółków z cegły oraz wymianę rur betonowych średnicy 1,0 m oraz wykonanie przyczółków z cegły klinkierowej, malowanie bariery,
- Wyburzenie przyczółka betonowego przepustu (zastawki) pod główną alejką parkową i zastąpienie go mniczem stalowym koloru zielonego (jak stalowe poręcze przepustu),
- Demontaż przyłącza wodociągowego z rur stalowych śr. 32 mm i zastąpienie go nowym przyłączem z rur PE śr. 63 mm z wymianą zasuwy i studzienki wodomierzowej na studzienkę z PE śr. 1,0 m,

Remont przyłącza wodociągowego do fontanny w ogrodzie botanicznym:

- Demontaż przyłącza wodociągowego z rur stalowych śr. 32 mm i zastąpienie go nowym przyłączem z rur PE śr. 63 mm długości 12,5 m z wymianą zasuwy i studzienki wodomierzowej na studzienkę z PE śr. 1,0 m.
- Demontaż wewnętrznej sieci wodociągowej z rur stalowych i zastąpienie ich rurami z PE śr. 40 mm, z wymianą zasuw i zaworów.

Branża elektryczna:

- Wymiana złącza kablowo-pomiarowego układu oświetlenia parku - złącze od strony ul. Roosevelta – licznik trójfazowy nr 12861130,
- Wymiana złącza kablowo-pomiarowego układu oświetlenia parku - złącze od strony ul. Parkowej – licznik trójfazowy nr 00069286,
- Wymiana słupów oświetleniowych (15 + 16 = 31 kompletów) w istniejącej lokalizacji.

Zieleń

- projekt gospodarki drzewostanem,
- projekt zieleni.

Mała architektura

Remont fontanny w ogrodzie botanicznym zakres prac:

- odbicie istniejących tynków,
- rozbiórka płyty niecki fontanny,
- wykonanie nowej, szczelnej konstrukcji płyty niecki fontanny,
- wykonanie nowych tynków.

Fontanna podstawowe parametry:

- powierzchnia zabudowy – 37.11 m²,
- głębokość – 0.83 m,
- wysokość ponad otaczający teren – 0.30m.

Rewitalizacja pergoli zakres prac:

- rozbiórka istniejącej konstrukcji pergoli,
- wykonanie nowej konstrukcji pergoli,
- montaż drewnianych elementów wykończeniowych.

Pergola podstawowe parametry:

Pergola I

- szerokość 0.38m
- rozpiętość (w osiach filarów) 5.28m
- wysokość 3.70m
- pow. zabudowy 0.29m²

Pergola II i III

- szerokość 0.38m
- rozpiętość (w osiach filarów) 3.68m
- wysokość 3.70m
- pow. zabudowy 0.29m²

Elementy małej architektury zakres prac (kosze, ławki, tablice informacyjne):

- wykonanie fundamentu i osadzenie elementów małej architektury.

Elementy małej architektury podstawowe parametry:

Ławki:

- materiały - konstrukcja - odlew żeliwny, siedzisko - deski,
- malowanie - powłoka antykorozyjna, farba chlorokauczukowa,
- szerokość - 670mm,
- długość - 1960mm,
- wysokość - 820mm,
- kolor konstrukcja - ciemny grafit, RAL 7021.

Kosze:

- wysokość od powierzchni ziemi – 1115mm, (wysokość z odcinkiem kotwiącym 1515mm),
- pojemność – 40l,
- materiał – rura stalowa, odlew żeliwny, profile stalowe,
- kolor – ciemny grafit, RAL 7021.

Tablice informacyjne:

- wysokość od powierzchni ziemi – 2500mm, (wysokość z odcinkiem kotwiącym 3000mm),
- wysokość – 2500mm,
- szerokość – 180mm,
- długość – 1750mm,

- powierzchnia ekspozycji – 1400 x 1000mm,
- materiał – rura stalowa, odlew żeliwny, profile stalowe,
- kolor – ciemny grafit, RAL 7021.

5.2. Projektowane uzbrojenie terenu

Bez zmian - remont przyłącza wodociągowego do fontanny w ogrodzie botanicznym i przyłącza wodociągowego do stawu.

5.3. Odprowadzenie wód opadowych

Bez zmian.

5.4. Odprowadzenie odpadów stałych

Bez zmian.

5.5. Ukształtowanie terenu

W wyniku realizacji zamieszanej inwestycji rzedne terenu nie ulęgną zmianie.

5.6. Dostępność terenu dla osób niepełnosprawnych

Realizacja przedmiotowego zamierzenia inwestycyjnego nie powoduje ograniczeń w dostępie dla osób niepełnosprawnych

6. Bilans terenu

Bez zmian.

7. Warunki ochrony zdrowia ludzi, środowiska, przyrody, krajobrazu

6.1. Warunki zagospodarowania przestrzennego wynikające z potrzeb ochrony środowiska o którym mowa w szczególności w art. 72 i 73 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. – prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr62, poz. 627 z późniejszymi zmianami): nie dotyczy.

6.2. Warunki zagospodarowania przestrzennego wynikające z obowiązujących ustaleń planów ochrony ustanowionych dla parków narodowych, rezerwatów przyrody i parków krajobrazowych, a także innych form ochrony przyrody o których mowa w przepisach o ochronie przyrody: nie dotyczy.

8. Warunki ochrony dziedzictwa kulturowego zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

Teren nieruchomości podlega ochronie konserwatorskiej, jest wpisany do rejestru zabytków.

9. Ustalenia dotyczące granic i sposobów zagospodarowania terenów lub obiektów podlegających ochronie, ustalonych na podstawie odrębnych przepisów, w tym terenów górniczych, narażonych na niebezpieczeństwo powodzi oraz zagrożonych osuwaniem się mas ziemnych: nie dotyczy.

10. Oddziaływanie na środowisko

Inwestycja nie jest zaliczana do przedsięwzięć mogących oddziaływać na środowisko, zaś obszar oddziaływania obiektu ogranicza się wyłącznie do terenu Inwestora.

PROJEKTANT

inż. Andrzej Wierzbowski
LOD/0124/PWOK/03
LOD/0709/ZOOA/07